

Zakariás Zoltán

Elsősegélynyújtás

Bukást jelentő hibák

Magyarázatok

Vizsga MEMO

WWW.elsesegelyhely.hu

Zakariás Zoltán

Az elsősegélynyújtás

Alapismeretek gépjárművezető-tanulók részére

2008

www.elsegelyhely.hu

Az oktatási segédanyag a szellemi alkotásokra vonatkozó jogok oltalmát élvezi!

Ezt az e-könyvet **változatlan** formában szabadon terjesztheti, elküldheti ismerőseinek, az elsődleglynyújtás tanfolyamon résztvevőknek...

Ezért az e-könyvért nem kérhet pénzt!

Az **e-könyv tartalmát nem módosíthatja**, nem használhatja fel semmilyen más módon, sem elektronikusan, sem nyomtatva, sem bármilyen más médium útján!

Árusítása, a tartalom megváltoztatása, szövegrészletek, képek, kiragadása, csak a Kiadó és a Szerző együttes engedélyével lehetséges!

Weblapján az e-könyvet letölthetővé teheti, de a Szerző és a Kiadó **előzetes engedélye szükséges** hozzá!

Engedély kérés: hz@jogsibroker.hu

Írta és összeállította: Zakariás Zoltán
E-mail: zakarias@elsosegelyhely.hu

A vizsgakövetelmény a külső szívkompressziót nem tartalmazza és egyéb pontokon is eltérnek az ellátási sémák az aktuális nemzetközi ajánlásoktól [BLS]!

2. elektronikus kiadás
2008. január

© Zakariás Zoltán, 2007-2008

H & Z Könyvkiadó és Kereskedelmi Bt.
1089 Budapest, Orczy út 11-15.
E-mail: hz@jogsibroker.hu
www.elsosegelyhely.hu
Felelős kiadó: Varga Ilona

A hirdetésekért és azok tartalmáért a Kiadó felelősséget nem vállal!
[Média ajánlat](#)

Tartalom

I. Törvények, rendeletek	6
I. Általános ismeretek.....	8
III. Teendők a baleset helyszínén	9
A baleseti helyszín biztosítása	9
Mentőhelikopter leszállásának biztosítása:	9
Tájékozódás.....	9
Sérültek ellátása.....	10
Mentőhívás	10
IV. Egyszerű betegvizsgálatok.....	11
Eszméletvesztés.....	12
Légutak felszabadítása.....	12
Vérkeringés, légzés vizsgálata.....	13
Légútbiztosítás módjának kiválasztása.....	14
V. Újraélesztés	16
Lélegeztetés	17
Összefoglalás / eszméletlen sérült ellátási sémája.....	18
VI. Kimentés	19
Mentés gépkocsiból.....	19
Rautek-féle műfogás:	19
VII. Sérülések.....	21
1. Zárt sérülés	21
2. Nyílt sérülés.....	21
VIII. Vérzések.....	22
Hajszáleres [kapilláris] vérzés:.....	22
Visszeres [vénás] vérzés:.....	22
Ütőeres [artériás] vérzés:.....	23
Sebellátás.....	24
Különleges vérzések.....	25
Orrvérzés	25
Fogmedri vérzés	25
Tüdővérzés	25
Gyomorvérzés	25
Bélvérzés	25
Vetélés miatti vérzés.....	25
Belső vérzések.....	26
Koponyaüregi vérzés	26
Mellüregi vérzés	26
Hasüregi vérzés [kétszakaszos vérzés tünetei, lép, máj sérülése].....	26
Hasi sérülés.....	26
Szemsérülés	27
A sérült vetköztetése.....	27
Összefoglalás / vérzések.....	28
IX. Égés	29

X. Marószerek által okozott sérülések.....	30
XI. Mérgezések	31
Gyógyszermérgezés.....	31
Ételmérgezés	31
Gombamérgezés	31
Kipufogógáz mérgezés [CO mérgezés].....	32
CO ₂ mérgezés	32
Benzinmérgezés.....	32
Bőrön át felszívódó mérég.....	32
Alkoholmérgezés.....	33
Összefoglalás / égés, maró anyag, mérgezés	33
XII. Csontok, ízületek sérülései	34
Rándulás	34
Ficam.....	34
Törés.....	34
Koponyaalapi törés.....	35
Agyrázkódás	35
Koponyaboltozat-törés	35
Arckoponyacsont-törés.....	35
Gerinctörés	36
Bordatörés	36
Medencetörés.....	36
Kulcscsonttörés	37
Felkartörés, alkartörés	37
Combcsonttörés, lábszártörés	38
Összefoglalás / csontok, ízületi rendszerek sérülései	38
XIII. Sokk.....	39
XIV. Légúti idegen anyag	40
Heimlich-féle műfogás	40
XV. Rosszullétek.....	41
Ájulás	41
Epilepsziás roham.....	41
Szívinfarktus gyanú.....	41
Cukorbetegség miatti kóma.....	42
Csecsemőkorai lázgörcs	42
XVI. Különleges események	43
Bukósisak eltávolítás	43
Veszélyes anyagot szállító jármű balesete.....	43
Áramütés	44
Menekülés vízbe került gépjárműből.....	44
Tömeges baleset	44
XVII. Tételsor	45

Bevezetés

Elsősegélynyújtás

Mindenkivel előfordulhat, hogy ismerősei, szerettei közül rosszul lesz valaki, esetleg kisebb, vagy komolyabb baleset áldozatává válnak.

Vajon abban a feszült helyzetben elsősegélynyújtóként, hogyan fog Ön reagálni, tudni fogja, hogy mi a teendője?

Milyen műveleteket kell végrehajtania, melyekkel **akár életet is menthet?**

Az elsősegélynyújtás oktatási segédanyag tartalmazza a vizsgákon leggyakrabban előforduló kérdésekre adandó válaszokat.

A **www.elsegelyhely.hu** oldalon gyakorolhatja az eszméletlen betegek ellátási sémáját, ahol a folyamatokat Ön irányítja.

Tesztelheti magát kvíz kérdésekkel.

[A vizsgakövetelmény a külső szívkompressziót nem tartalmazza és egyéb pontokon is eltér az ellátási séma az aktuális nemzetközi ajánlásoktól (BLS)!]

Ezt az e-könyvet **változatlan** formában szabadon terjesztheti, elküldheti ismerőseinek, az elsősegélynyújtás tanfolyamon résztvevőknek...

Ezért az e-könyvért nem kérhet pénzt!

Az **e-könyv tartalmát nem módosíthatja**, nem használhatja fel semmilyen más módon, sem elektronikusan, sem nyomtatva, sem bármilyen más médium útján!

Árusítása, a tartalom megváltoztatása, szövegrészletek, képek, kiragadása, csak a Kiadó és a Szerző előzetes és együttes engedélyével lehetséges!

Weblapján az e-könyvet letölthetővé teheti, de a Szerző és a Kiadó **előzetes engedélye szükséges** hozzá!

Engedély kérés: hz@jogsibroker.hu

I. Törvények, rendeletek

15/1972. (VIII. 5.) EüM rendelet

Az elsősegélynyújtás célja

17. § Az elsősegélynyújtás célja, hogy az életet vagy egészséget veszélyeztető heveny állapot miatt azonnali egészségügyi ellátásra szoruló személy haladéktalanul – addig is, amíg részére a szükséges orvosi ellátás biztosítható – egészségi állapotának helyreállítása, illetőleg rosszabbodásának megakadályozására irányuló szakszerű ellátásban részesüljön.

31/1992. (XII. 19.) NM rendelet a közúti járművezetők elsősegélynyújtási ismeretei megszerzésének igazolásáról

Az egészségügyről szóló 1972. évi II. törvény végrehajtásáról rendelkező 16/1972. (IV. 29.) MT rendelet 37. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján — a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszterrel egyetértésben — a következőket rendelem:

1. §

A közúti járművezetők képzéséről, vizsgáztatásáról és szakképesítéséről szóló 20/1992. (VII. 21.) KHVM rendelet 9. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában szabályozott — az elsősegélynyújtásból az Országos Mentőszolgálat által előírt ismeretek [15/1972. (VIII. 25.) EüM rendelet 25. §] megszerzését tanúsító, a rendelet *melléklete* szerinti — igazolást a Magyar Vöröskereszt fővárosi, megyei szervezetei adják ki.

2. §

(1) Az elsősegélynyújtásból előírt ismeretek megszerzését — végzettségükre tekintettel — az orvostudományi egyetemeken végzett orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek, az állatorvostudományi egyetemeken végzett állatorvosok, továbbá a védőnői, dietetikusai, mentőtisztai, gyógytornász, egészségügyi szakoktatói, diplomás ápolói és közegészségügyi felügyelői főiskolai szakon végzettek, valamint az egészségügyi szakközépiskolát és szakiskolát végzettek az iskolai végzettséget tanúsító okirattal igazolhatják.

(2) Az iskolai végzettséget tanúsító okiratot a járművezetői vizsgabizottság vezetőjének kell bemutatni.

3. §

Ez a rendelet 1993. január 1-jén lép hatályba.

I. Általános ismeretek

Az elsősegélynyújtás, célja a baleset vagy hirtelen egészségkárosodás következményeinek feltartóztatása, további állapotromlás, illetve másodlagos károsodások elkerülése, csökkentése.

Az elsősegélynyújtás kivitelezésekor az alábbi szabályokat kell betartani:

- + határozott fellépés, körültekintő intézkedés;
- + emberséges magatartás, a beteg megnyugtatása;
- + lényegre törő tájékozódás;
- + kapkodás nélküli beavatkozás;
- + újabb baleset megelőzése;
- + a helyszín eredeti állapotának fenntartása;
- + képességeinket meghaladó tevékenység elkerülése;
- + gondoskodás a további segítségről.

Minden elsősegélynyújtónak tudnia kell, és végre kell hajtania:

- + a légút biztosítását;
- + a légutak szabadon tartását;
- + nem légző sérült lélegeztetését;
- + a vérzéscsillapítást;
- + a sérült megfelelő fektetését;
- + a törött, vagy arra gyanús testtájék mozdulatlanságának biztosítását.

**Ön többet kap mint máshol!
Közúti elsősegélynyújtó tanfolyam.**

**Hetente induló képzések: délelőtt,
délután, este és hétvégén!**

A sikeres vizsgaeredmény elérése érdekében a tanfolyamokon az elméleti oktatás mellett nagy hangsúlyt helyezünk a gyakorlati felkészítésre.

A képzés házi vizsgával zárul, mely lehetőséget teremt az esetlegesen fennálló hiányosságok felismerésére, korrigálására.

http://www.elsesegelyhely.hu/eu_tanf.htm

III. Teendők a baleset helyszínén

A baleseti helyszín biztosítása

A helyszínére érkezve, azonnal kapcsolja be a vészvillogókat, ezzel figyelmezteti a közlekedőket a veszélyre, majd helyezze el az elakadásjelző háromszöget a megfelelő távolságra.

Mentőhelikopter leszállásának biztosítása:

- + A leszálláshoz általában 30 méter sugarú kör szükséges.
- + A pilóta reflektorral villogtat a leszállás előtt.
- + A helikopter megközelítése csak előlről, ha a pilóta jelzi karjával.

Tájékozódás

Tájékozódjon a sérültek számáról, azok állapotáról, segélynyújtót és sérültet fenyegető veszélyekről.

[robbanásveszély, leszakadt elektromos vezeték, gépjárműbe beszorult sérült]

A baleset helyszínén előfordulhat, hogy több sérült található, vagy a balesetet szenvedett személyen többfajta sérülés látható. Ilyenkor a **legsúlyosabb állapotban** lévő sérülttel/sérüléssel kezdje az ellátást.

Ha egy balesetben **hasonlóan sérültek ellátásáról kell gondoskodnia**, kezdje azzal a személyjellel az ellátást, akit az elsősegélynyújtás után **magára lehet hagyni!**

Életveszélyre utaló jelek a sérültön:

- + eszméletvesztés,
- + légzőmozgás hiánya,
- + nagy ütőeres, vagy vénás vérzés, különösen nyaknál, vállöveknél, felkarnál és combnál,
- + hamuszürke, fakófehér, verejtékes arc bőr.

www.elsegelyhely.hu

Súlyos állapotra utaló jelek a sérültön:

- + nagy fájdalom, pl.: törés, nagy kiterjedésű égési sérülés,
- + zavart viselkedés, fejfájás [agyrázkódás],
- + fulladás,
- + szomjúság, fázás [vérkeringés zavara],

Könnyű sérülésre utaló jelek:

- + nincs erős fájdalom, tiszta tudat,
- + a vérzés szivárgó, kis kiterjedésű.

Sérültek ellátása

[lásd később]

Mentőhívás

A baleset helyszínén történt tájékozódás és szükség szerinti ellátás után, vagy vele egyidőben a mentőket kell értesíteni. Az Országos Mentőszolgálat telefonszáma **104**, mely vezetékes telefonról és mobiltelefonról az egész ország területén ingyenesen hívható.

A diszpécserrel közölni kell:

1. Mi történt?

+ karambol, gázolás, öngyilkosság, klinikai halál, újraélesztés zajlik stb.

2. Hol történt?

+ városban: kerület, utca, kereszteződés, házszám, amely előtt az esemény történt.

+ lakásban: kerület, utca, házszám, lépcsőház száma, emelet, ajtószám, lakástulajdonos neve.

+ országúton: út száma, km szelvény.

+ autópályán: autópálya száma, útszakasz iránya, km szelvény.

+ számozatlan úton: két község, amely között a baleset történt, km szelvény, amely után a számozatlan út leágazik a számozott útról.

+ nehezen megközelíthető helyszín: találkozási pont, ahol egy személy várja a mentőt.

3. Mennyi sérült van és milyen az állapotuk?

+ könnyű, súlyos, életveszélyes, halott.

4. Milyen egyéb segítségre van szükség?

+ Rendőrség, műszaki mentés. [roncsok közé szorult sérült, veszélyes anyagot szállító jármű balesete, szakadékba zuhant jármű]

5. Bejelentő adatai. [név, telefonszám]

Fontosabb segélyhívó számok:

112 Egységes európai segélyhívószám
[rendőrség, tűzoltóság, mentők]

104 Mentő

105 Tűzoltóság

107 Rendőrség

Első teendők a baleset helyszínén.

1. Helyszínbiztosítás
2. Tájékozódás
3. Sérültek szükség szerinti ellátása
4. Mentőhívás

IV. Egyszerű betegvizsgálatok

A egyszerű vizsgálat lényege megállapítani, hogy a sérült:

- + eszméleténél van-e?
- + pulzusa van-e?
- + lélegzik-e?

Betegvizsgálat

Szólítsa meg a sérültet, óvatosan rázza meg a vállát.

- + Ha reagál az ingerekre, válaszol a megszólításra **eszméleténél van.** Kérdezze ki, mérje fel állapotát! Ha veszély nem fenyegeti, járulékos sérülései lehetővé teszik és hozzáférhető a sérült, az ellátást talált helyzetben végezze. Szükség esetén hívjon segítséget, akár a sérült rövid időre történő magára hagyásával is. Rendszeresen ellenőrizze állapotát, a segítség megérkezéséig.

- + Ha nem válaszol a megszólításra, nem reagál az ingerekre valószínűleg **eszméletlen! Fokozottan fennáll a fulladás veszélye!**

Kiáltson segítségért!

Fordítsa a beteget a hátára. [kemény alpra]

A váll magasságában helyezkedjen el.

Szemhéj reflex

A csukott szemhéj óvatos felhúzása közben, ha a sérült hunyorog, vagy a szemhéj felhúzása ellenállásba ütközik, akkor reagál az ingerekre, **eszméleténél van!**

Gyakran fordul elő öngyilkossági szándékú, gyógyszermérgezeteknél!

Ha a szemhéj felhúzása nem ütközik ellenállásba **eszméletlen.**

Eszméletvesztés

Az **eszméletvesztés** a sérült és a külvilág közötti kapcsolat felbomlása miatt bekövetkezett életveszélyes állapot. A reflexkiesés, vagy csökkenés miatt a szájban felgyülemlett vért, vagy hányadékot a sérült nem tudja kiköpni, vagy kiköhögni, így a légutakba kerülhet. Az izomtónus csökkenése miatt a hátracsúszó nyelv is légúti akadályt képezhet. **Fokozottan fennáll a fulladás veszélye!**

Az **eszméletlen** sérült mozdulatlan, alapvető életfunkciói észlelhetők, de a külvilág ingereire **nem, vagy alig reagál**. [hang-, fájdalom-, hő-, fényhatás]

Az **eszmélet** egy éber állapot, melyet az agy folyamatos aktív állapota tart fenn. Az eszmélet mérsékelt fokú felfüggesztése az alvás. Erősebb inger az alvást megszünteti.

Légutak felszabadítása

Tekintszen a száj-, garatüregbe!

Amennyiben légutat elzáró, vagy légzést nehezítő anyagot látott, távolítsa el!

Az eszméletlen sérültet a fulladás veszélye fenyegeti! Ujjára tekerjen textilanyagot és a beteg szájába nyúlva kanalazó mozdulatokkal távolítsa el a száj-, garatüregben lévő, fulladást okozó anyagokat. [hányadékot, alvadt vért, elmozdult kivehető protézist, törött fogakat, rágógumit] Az orrnyílások környékét is tisztítsa meg!

A nyelv hátracsúszásának megakadályozása végett, óvatosan hajtsa hátra a fejet. [homloknál és állnál fogva]

Vérkeringés, légzés vizsgálata

Vérkeringés vizsgálata:

Keringés meglétére utaló jelek: **nyelés, mozgás, köhögés.**

Ha ilyen jeleket nem észlel, a nyaki főütőeret tapintva, három ujjal enyhe nyomással a fejbiccentő izom és az ádámcsutka [pajzsporc] között vizsgálja meg a vérkeringést.

Pulzálás percenként	
Felnőtt	70-80
Gyermek	70-110
Csecsemő	90-140
Újszülött	100-150

- + Ha érez pulzálást, van szív működés.
- + Ha nem érez pulzálást, nincs szív működés / vérkeringés.
[ellátása nem vizsgakövetelmény]

Légzés vizsgálata:

Hajoljon a sérült arca elé és figyelje a has, mellkas síkját.

[légző mozgásokat keresve láthatja, emellett hallhatja a kiáramló levegő hangját, és érezheti a kilehelést.]

A 10 másodperces vizsgálat alatt az ideális légvételek száma: 2-3.

Légvétel percenként	
Felnőtt	12-18
Gyermek	15-25
Csecsemő	25-40
Újszülött	35-40

- + Ha a légvételek száma 10 másodperc alatt ~ 1, vagy nincs, vagy nagyon szapora, felületes [nem kielégítő a légzés] **lélegeztetni kell a sérültet!**
- + A légvételek száma 10 másodperc alatt ~2-3. [megfelelő a légzés]
Kielégítő a légzés, ha a balesetesnek percenként legalább nyolcszor van légvétele.

Ha a légzés mélysége és intenzitása kielégítő, biztosítsa az átjárható légutakat.

Légútbiztosítás módjai:

- stabil oldalfekvő helyzet,
- fej hátraszegés,
- Eschmark fogás.

Légútbiztosítás módjának kiválasztása

Ha a légzés mélysége és intenzitása kielégítő, biztosítsa az átjárható légutakat.

Tapintsa végig az eszméletlen beteget sérüléseket keresve.

Légútbiztosítás módjai:

- stabil oldalfekvő helyzet,
- fej hátraszegés,
- Eschmark fogás.

Már a **baleset mechanizmusából** következtethet a sérülésekre. A vizsgálat során a fej irányából haladjon a láb felé.

- + Tapintsa végig a tarkó tájékát, nyakat és tovább a gerinc vonalát a farokcsigolyáig, amennyiben tapintható a csigolyák elmozdulása, vagy a sérült csigolya, megalapozott a gyanú a gerincsérülésre.
- + A mellkasra két kezével oldalirányból, majd szemből gyakoroljon enyhe nyomást.
Ha a mellkas ellenállása nem rugalmas, vagy deformált, megalapozott a gyanú a mellkasi sérülésre.
- + A sérült hasán a ruházatot bontsa meg, nyílt sérülést keresve.
- + A medence vizsgálatánál a csípőlapátokra helyezze két kezét.
- + A combcsont mozgatása nélkül, tapintással keresse az esetleges elváltozásokat a végtagon.

Amennyiben több segélynyújtó tartózkodik a baleset helyszínén, mint sérült, célszerű minden eszméletlent potenciális gerincsérültként kezelni, oldalra fordítás helyett a fej hátraszegését alkalmazni!

Gerincsérülés, sorozat-bordatörés, szegycsont-törés, nyílt hasi sérülés, medence- és combcsont-törés vagy annak gyanúja esetén, a balesetet szenvedett feje mögött elhelyezkedve a fejet kétoldról megfogva óvatosan hajtsa hátra és abban a pozícióban rögzítse. Így a nyelv elemelkedik a hátsó garatfaltól az nem okoz légúti akadályt

A sérültet rövid időre sem szabad magára hagyni, gyakran kell ellenőrizni, ha szükséges tisztítani a száj-, garatüreget a segítség megérkezéséig!

Nyaki gerincsérülés, vagy annak gyanúja esetén a fejet kétoldról megfogva enyhe húzással rögzítse.
[Esmarch fogás]

A sérültet rövid időre sem szabad magára hagyni, gyakran kell ellenőrizni, ha szükséges tisztítani a száj-, garatüreget a segítség megérkezéséig!

Stabil oldalfekvő helyzet

Ha nincs kizáró ok, fordítsa oldalára az eszméletlen sérültet. A beteg mellett a dereka magasságában helyezkedjen el. Kezét csúsztassa a térdhajlat alá, a lábakat magafelé döntve húzza fel, így a törzs és a csípő megemelkedik. Távolságban eső karját könyökhajlatnál megfogva húzza a törzs alá. A másik kezét a vállra helyezze. Vállnál, vagy felkarnál, valamint a lábknál fogva egyszerre fordítsa a sérültet, de a holtpontra tartsa meg, hogy ne csapódjon a talajhoz. Döntse tovább a testet, hogy a könyök a földre kerüljön és folytassa a fej igazításával. Emelje meg a fejet, húzza alá a sérült kezét [a tenyér a talaj felé nézzen] és hajtsa hátra a fejet, az arc kissé a talaj felé forduljon. A karját amin fekszik, vállnál és felkarnál fogja meg, óvatosan fejtse ki a vállat és húzza hátrébb a kart. Lábát, ami felül helyezkedik el nyújtsa ki, az alatta lévő behajlítva marad. Végül ellenőrizze a fej helyes elhelyezkedését.

Szükség esetén az oldalára fordított sérült rövid időre magára hagyható.

www.elsosegelyhely.hu

Interaktív gyakorlás, ahol a folyamatokat Ön irányítja!
<http://www.elsosegelyhely.hu/interaktiv.htm>

[Klikk ide az oktatóvideó letöltéséhez](http://www.elsosegelyhely.hu/video_ekonyv1.html)

http://www.elsosegelyhely.hu/video_ekonyv1.html

V. Újraélesztés

Az emberi szervezet két alapvető életfunkciója a légzés és a vérkeringés. Ha megszűnik a légzés, vagy a vérkeringés, vagy mindkettő, beáll a halál. A halál nem pillanatnyi esemény, hanem folyamat, mely visszafordítható, ha az elsősegélynyújtó haladéktalanul és szakszerűen megkezdi az újraélesztést.

Klinikai halálról beszélünk, ha megszűnik a légzés, vagy a vérkeringés, vagy mindkettő, de biológiailag megalapozott remény van az újraélesztésre. ~ Négy percen belül megkezdett újraélesztéstől várható eredmény.

A légzés leállításának főbb okai:

- + elzáródott légutak,
- + súlyos mellkasi sérülés,
- + nyaki gerinc törése [légzőizmok bénulnak],
- + légzőközpont sérülése.

Biológiai halálról beszélünk, ha több mint 4 perce megszűnt a légzés és a vérkeringés. Az életfunkciók bizonyos ideig újraindíthatók, de az oxigénhiány következtében az agykéreg visszavonhatatlanul károsodik. Nincs lehetőség a sikeres újraélesztésre.

A segélynyújtó a baleset helyszínén nem mérlegelhet, hogy a sérült klinikai, vagy biológiai halott, minden esetben haladéktalanul el kell kezdenie az újraélesztést.

[Kivétel: biológiai halál biztos jelei pl.: étellel összeegyeztethetetlen jelek, hullafoltok, hullamerevség.]

Az Ön munkahelyén van ilyen készülék?

Az AED (Automata Életmentő Defibrillátor) átveszi az újraélesztés során a legfontosabb döntés felelősségét: értékeli a szív működését (szívritmust), és eldönti, hogy szükséges-e elektromos sokk leadása vagy sem. Ezek az értékelő programok teljes biztonsággal képesek dönteni, a hiba lehetősége kizárt. Az AED készülékek használata rendkívül egyszerű. Minden részét úgy tervezték meg a gyártók, hogy az maximálisan segítse az életmentőt, illetve emlékeztesse mindarra a tudásra, amire a reanimáció során szükség lehet. Ha hirtelen keringés leállást észlel és rendelkezésre áll a készülék, ön gyakorlatilag csak akkor hibázhat, ha nem használja a defibrillátort!

Kérjen ajánlatot!

<http://www.elsosegelyhely.hu/aed.htm>

Lélegeztetés

Amennyiben a légzés nem kielégítő, percenként 8 lélegzetvétel alatti, vagy nincs, ellenőrizze újra a sérült száj-, garatüregét, helyezzen arcára átfújható textilanyagot. Egyik kezével fogja meg az állát és csukja be a száját. Másik kezét tegye a homlokára és hajtsa hátra a fejet. [A nyelv így nem képez légúti akadályt.] Percenként 12-szer, 18-szor fújja a levegőt az orra. [kb. 700-1000 ml levegőt] Minden befúvás után tekintsen a mellkas felé, figyelve annak süllyedését. [Ezzel ellenőrzi, hogy jó helyre került a levegő, hallja a kiáramló levegő hangját és friss levegőt is tud venni.] Ha a gyomortájék emelkedik, korrigálja a befúvást. Hajtsa hátrébb a fejet, ismétellen ellenőrizze a légutakat, ha szükséges tisztítsa a száj-, garatüregét, vagy kisebb erővel fújjon.

A lélegeztetést addig végezze, míg a spontán légzés megindul, vagy megérkezik a segítség.

A **kisgyermek**ek, **csecsemők** légzés-újraindítása hasonló, különbségek a méretekből adódnak.

- + Szájba, orra egyszerre kell fújni.
- + Kisebb erővel, ami a pofazacskóba fér, un. pöfékelő légzéssel.
- + Szaporábban:
 - + gyermekeknél 20-22,
 - + csecsemőknél 28-30,
 - + újszülötteknél 32-38 befúvás/perc.

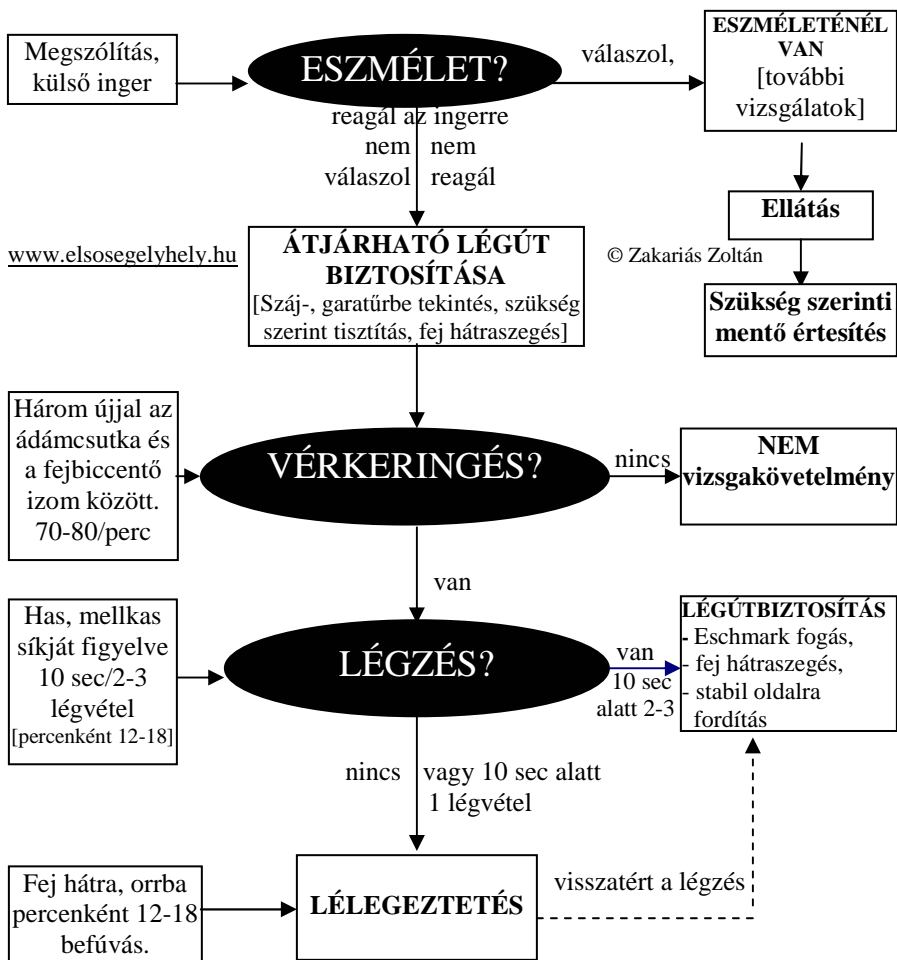
A lélegeztetést addig végezze, míg a spontán légzés megindul, vagy megérkezik a segítség.

Ha a légzés mélysége és intenzitása kielégítő, **biztosítsa az átjárható légutakat.** Tapintsa végig az eszméletlen beteget sérüléseket keresve.

Légútbiztosítás módjai:

- stabil oldalfekvő helyzet,
- fej hátraszegés,
- Eschmark fogás.

Összefoglalás / eszméletlen sérült ellátási sémája

Látogasson el az [elsegelyhely.hu](http://www.elsegelyhely.hu) oldalra, és frissítse az e-könyv tartalmát, igazodva az aktuális vizsgakövetelményekhez!

<http://www.elsegelyhely.hu>

Eszméletlen betegek ellátási sémájának interaktív gyakorlása:

<http://www.elsegelyhely.hu/interaktiv.htm>

VI. Kimentés

- + A segélynyújtó nem veszélyeztetheti saját életét.
- + A mentést gyorsan és kíméletesen kell végrehajtania.
- + Nem okozhat, újabb sérüléseket, kivétel az égő gépkocsiból történő mentés.
- + A sérültet ne hagyja magára.

Mentés gépkocsiból

Ne emelje ki a sérültet, ha az **ellátása a járműben megoldható** és elháríthatatlan veszély nem fenyegeti!

Tilos kiemelni a sérültet a járműből:

- + Ha beszorult a roncsok közé.
- + Gerinctörés, vagy annak gyanúja esetén.
- + Sorozat-borda, szegycsonttörés esetén.
- + Nyílt hasi sérülés esetén.
- + Medence-, combcsonttörés esetén.

Mindig ki kell emelni a sérültet a járműből [függetlenül a sérüléseitől], ha nem lélegzik, vagy elháríthatatlan veszély fenyegeti! [pl.: robbanásveszély.]

A járműből mentést **Rautek-féle** fogással hajtja végre.

Rautek-féle műfogás:

- + Kapcsolja ki, vagy vágja el a biztonsági övet.
- + Vizsgálja át a sérültet. Gerincsérülés, sorozat-bordatörés, szegycsonttörés, nyílt hasi sérülés, medence-, és combcsonttörés esetén, vagy ha be van szorulva a sérült a járműbe, **tilos kiemelni!**
- + Az autóban kell ellátni! **Kivéve**, ha a sérült **nem lélegzik** vagy, **elháríthatatlan veszély fenyegeti!** [Pl.: robbanásveszély.]
- + A lábat, ha beakadt a pedálok közé, szabadítsa ki és rakja keresztbe egymáson.
- + Fordítsa oldalra a csípőnél megfogva a sérültet.
- + A hónalj alatt benyúlva fogja meg az ép kart, csukló fölött és könyökhajlat alatt, és húzza a combjára a sérült medencéjét.
- + A hát a mellkasnak támaszkodjon.
- + Távolodjon el az autótól, fektesse le a sérültet és kezdje meg az ellátást.
- + Ha a segélynyújtónak van társa, a sérült lábait térdhajlatnál megfogva segíthet a szállításban.

AUTÓBÓL MENTÉS

Ha ellátható az autóban:		
	ESZMÉLETLEN	eszméletlen beteg ellátási séma
	ESZMÉLETÉNÉL VAN	1. állapotfelmérés / ellátás 2. nyugtatni
TILOS kiemelni, ha beszorult, gerincsérült, mellkasi sérült, nyílt hasi sérült, medence- ,combsont törött.		

Ha nem látható el az autóban:	
Mindig ki kel emelni, ha nem vesz levegőt, valamint veszély fenyegeti. 	Kiemelés: Rautek-fogás

Amit az elsősegélynyújtás vizsgáról tudni érdemes!

Hírlevél, hogy a vizsgára felkészülten érkezzen!

Benne: tanácsok, ötletek, lényegre törő tájékoztatás a közúti elsősegélynyújtás vizsgáról.

A hasznos információkon túl:

Ingyenesen letölthető segédletek a hírlevelekben!

Elsősegély vizsga MEMÓ – Röviden tömören a lényeg!

Bukást jelentő hibák és azok részletes magyarázata!

Feliratkozás a hírlevélre itt:

http://www.elsegelyhely.hu/hirlevel_ebook.htm

VII. Sérülések

1. Zárt sérülés

- + zúzódás;
- + rándulás;
- + ficam;
- + törés

(részletesebben később)

2. Nyílt sérülés

A bőr folytonossága megszakad, seb keletkezik.

Az ellátás célja:

- + vérzéscsillapítás;
- + fájdalom mérséklése;
- + fertőzésveszély elhárítása, csökkentése.

Az Ön munkahelyén van ilyen készülék?

Az AED (Automata Életmentő Defibrillátor) átveszi az újraélesztés során a legfontosabb döntés felelősségét: értékeli a szív működését (szívritmust), és eldönti, hogy szükséges-e elektromos sokk leadása vagy sem. Ezek az értékelő programok teljes biztonsággal képesek dönteni, a hiba lehetősége kizárt. Az AED készülékek használata rendkívül egyszerű. Minden részét úgy tervezték meg a gyártók, hogy az maximálisan segítse az életmentőt, illetve emlékeztesse mindarra a tudásra, amire a reanimáció során szükség lehet. Ha hirtelen keringés leállást észlel és rendelkezésre áll a készülék, ön gyakorlatilag csak akkor hibázhat, ha nem használja a defibrillátort!

Kérjen ajánlatot!

<http://www.elsegelyhely.hu/aed.htm>

VIII. Vérzések

Ha az érfal megsérül, a vér a seben keresztül a külvilágra jut, [látható vérzés] vagy a test egy belső üregébe folyik. [belső vérzés] A vérzés intenzitása függ a megsérült ér típusától, nagyságától, a seb jellegétől.

Hajszáleres [kapilláris] vérzés:

Horzsolások jellegzetes vérzése, lassan, gyöngyözően szivárog a világospiros színű vér.

Elsősegély: a sérültet **ültesse** vagy **fektesse** le, szorító ruhadarabjait **lazítsa meg** a sérülés alatt és fölött egyaránt. A sérült végtagról a gyűrűket, órát, szorító lábbelit is **távolítsa el**. A seb széleitől kifelé haladva a környékét tisztítsa meg, jóddalattal ecsetelje körbe, majd helyezzen fel **steril fedőkötést**.

Steril fedőkötés:

A steril lapokat körkörös pólyamenetekkel rögzítse.

[Klikk ide az oktatóvideó letöltéséhez!](http://www.elsosegelyhely.hu/video_ekonyv1.html)

http://www.elsosegelyhely.hu/video_ekonyv1.html

Visszeres [vénás] vérzés:

Sötétpiros [vörös] vér egyenletesen folyik, vagy csordogál, melynek intenzitása a megsérült ér nagyságától függ.

Elsősegély: a sérültet ültesse vagy fektesse le. Amennyiben a végtagon található a sérülés, a végtagot emelje a szív síkjánál magasabbra. Így csillapodik a vérzés erőssége. A szorító ruhadarabokat lazítsa meg a sérülés alatt, fölött egyaránt. A sérült végtagról a gyűrűket, órát, szorító lábbelit is távolítsa el.

Helyezzen **nyomókötést a sebre**.

- +** Ha a kötés átvértett, leszedni tilos, helyezzen rá újabb nyomókötést!
- +** A végtagot felemelve kell tartani a segítség megérkezéséig!
- +** Szorító körülkötést felhelyezni tilos!

Nyomókötés: A steril lapokat helyezze a sebre, erre kerüljön egy félbehajtott pólya-tekercs, melynek feladata, elnyomni a sérült eret. Ezt feszes pólyamenetekkel rögzítse.

[Klikk ide az oktatóvideó letöltéséhez!](http://www.elsosegelyhely.hu/video_ekonyv1.html)

http://www.elsosegelyhely.hu/video_ekonyv1.html

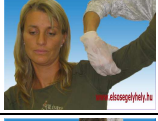

Ütőeres [artériás] vérzés:

A szív ritmusával megegyezően az élénkpiros vér nagy nyomással spriccel. Nyakon, kulcscsont alatt, hónaljban, felkaron, combon, térdhajlatban, lábszáron történt artériás sérülésnél gyors és jelentős lehet a vérveszteség! Kezdetben a sérült szédülésre, látászavarra panaszodik, elgyengül, sápadt, majd elájulhat.

Elsősegély: a sérültet **fektesse** le! Amennyiben a végtagon található a sérülés, a végtagot **emelje a szív síkjánál magasabbra**. Így csillapodik a vérzés erőssége. Ezzel egyidőben a **nyomáspon**tok egyikén, a szív és a sérülés között nyomja az eret a csonthoz. A spriccelő vérzés megszűnése jelzi a helyes nyomáspont megtalálását. Társa helyezzen **nyomókötést a seb**re.

Nyomáspon

tok:

	Fül előtt a járomcsont feletti artériát nyomja a csonthoz.	Homlok, halánték tájéki artériás vérzés esetén.
	Nyakon a fejbiccentő izom és az ádámcsutka közötti artériát nyomja a gerincoszlophoz. [Azon a helyen, ahol a keringést vizsgálja.]	Nyaki artériás vérzés esetén.
	Felkaron a kétfejű karizom belső árkában az ütőeret négy ujjal nyomja a felkarcsonthoz.	Kézfej, alkar, felkar artériás vérzése esetén.
	Lágyékhajlatban a combütőeret nyomja a szeméremcsont ágához.	Alsó végtag artériás vérzése esetén.

Amennyiben a nyomáspontokon a vérzéscsillapítás sikertelen, [a spriccelés nem szűnik meg] akár ujjaival elszorítva az eret, vagy pólyatekerccset a sebbe nyomva direkt nyomással csillapítsa a vérzést.

Nyomókötés: A steril gézlapokat akár több rétegben is nyomkodja a sebbe, ezzel tamponálja. Erre kerüljön újabb steril gézlap és egy félbehajtott pólyatekerccs, melynek feladata elnyomni a sérült eret. Feszés, körkörös pólyamenetekkel rögzítse. Ha elkészült a nyomókötés a nyomáspont elengedhető. Az átvértett kötést leszedni tilos, helyezzen rá újabb nyomókötést!

Előfordulhat, hogy nincs megfelelő nyomáspont. Ilyenkor a sebbe nyúlva, direkt nyomással próbálja elnyomni a sérült ert.

- + Ha elkészült a nyomókötés a nyomáspont elengedhető.
- + A sérült végtagot felemelve kell tartani a segítség megérkezéséig!
- + Szorító körülkötést felhelyezni tilos!
- + Átvérzett kötést leszedni tilos, helyezzen rá újabb nyomókötést!

Nyaki ütőeres, illetve **nyaki vénás** vérzés esetén nyomókötést felhelyezni tilos!

Elsősegély: **Nyaki ütőeres** vérzés esetén nyomja el a nyomáspontot. A sérülést pólyatekerccsel direkt nyomás alatt tartva várja a mentők megérkezését!

Nyaki vénás vérzés esetén a sérülést pólyatekerccsel direkt nyomás alatt tartva várja a mentők megérkezését!

Nagy mennyiségű vérvesztés a sok kialakulásához vezethet.

Egy felnőtt testében 5-5,5 liter vér kering. A szervezet néhány deciliter vér elvesztését következmények nélkül elviseli, [vérvétel, véradás] 1 liter vér hirtelen elvesztése tartós állapotromláshoz vezethet, 1,5-2 liter vér elvesztése életveszélyes állapotot, gyakran halált okoz.

Sebellátás

Seb keletkezik, ha a bőr folytonossága megszakad.

Sebek fajtái :

- metszett seb
- vágott seb
- zúzott seb
- szúrt seb
- lött seb
- harapott seb
- csonkolt seb

Az ideiglenes sebellátásnál a következő szabályok betartása szükséges.

(Szinte minden sérülésnél alkalmazni kell!)

- + Ültesse, vagy fektesse le a sérültet!
- + A sérülés alatt, illetve felette lévő szorító ruhadarabokat lazítsa meg, vagy távolítsa el! [Gyűrűt, órát, karkötőt, nyakkendőt, szorító lábbelit is.]
- + Saját biztonsága érdekében gumi-, vagy fóliakesztyűt használjon!

Az ideiglenes sebellátás célja:

- A fertőződés megakadályozása.
- A vérzés csillapítása.
- A fájdalom csökkentése.

Elsősegély alkalmazása során tilos:

Sebbe bármilyen agyagot beleszórni, beleönteni.
Sebben masszívan álló tárgyat kivenni.
Szorító körülkötést felhelyezni.
Átvérzett kötést levenni.

Különleges vérzések

Orrvérzés

Elsősegély: ültesse le a sérültet és kérje meg, hogy nyomja össze az orrszárnnyakat és fejét enyhén hajtsa előre. A tarkóra hideg vizes borogatást helyezhet. 10 perc elteltével az orrszárnnyak elengedése után a vérzés általában megszűnik. Elhúzódó vérzés esetén a sérültet kísérje orvoshoz. Az orra parittyakötést is felhelyezhet.

Fogmedri vérzés

Fog elvesztése következtében alakulhat ki.

Elsősegély: összehajtogatott gézlapra harapjon rá a sérült. 15 perc elteltével, ha a vérzés nem szűnik, kísérje fogorvoshoz.

Tüdővérzés

A beteg köhögés kíséretében élénkpiros habos vért köp.

Elsősegély: a beteget félig ülő helyzetben tartva, szóltassa fel egyenletes légvételre. Mozogni, beszélni ne engedje. Mentő szállíthatja.

Gyomorvérzés

A betegnek barnásvöröses színű a hányadéka.

Elsősegély: az **eszméleténél** lévő beteget fektesse a hátára, térdhajlatnál felhúzott lábakkal. Mentő szállíthatja.

Bélvérzés

Székllettel távozik a vér, ami lehet koromfekete [a beteg sápadt, gyenge, elájulhat], vagy világosabb színű [aranyeres csomó vérzése-fájdalmas akár bőséges vérzés].

Elsősegély: mozgástilalom, fektetés.

Vetélés miatti vérzés

Alhasi görcsös fájdalom mellett, erősödő vérzéssel a méhtartalom részben, vagy teljesen kiürül.

Elsősegély: teremtsen nyugodt körülményeket, nyugtassa a beteget! A hátára fektetett állapotos nő lábait emelje meg és támassza alá, a szeméremrés elé helyezzen vattát vagy steril lapokat.

Amennyiben a fájdalom és a vérzés enyhe hívjon orvost.

Amennyiben a fájdalom és / vagy a vérzés erős hívjon mentőt!

Belső vérzések

Ha a fejet, mellkast, hasat ütés éri, mindig gondoljon belső vérzésre! A vérzés rendszerint láthatatlan, mert a test belső üregébe folyik a vér. A nagy vérvesztés miatt sokkos állapot alakulhat ki.

Koponyaüregi vérzés

Csillapíthatatlan heves fejfájás, hányinger, hányás, különböző pupillatágultság, tudatzavar, eszméletvesztés jellemzi. Előfordulhat, hogy a fülből, orrból, garatból élénkpiros vér szivárog. [koponyaalapi törés]

Elsősegély: fektesse a hátára az **eszméleténél** lévő sérültet, fejét kissé emelje meg. A vérző földre, orra helyezzen steril lapot, de ne tamponálja! Mentő szállíthatja. **Eszméletlen** sérültnél: **eszméletlen beteg ellátás**.

Mellüregi vérzés

A sérült fullad, légszomjjal küzd, szapora, nehezen tapintható a pulzusa, arcbőre sápadt, hidegverejtékes, köhögéskor habos vért is köphet.

Elsősegély: félig ülő helyzetben támassza meg. Szóljtsa fel egyenes légvételre, beszélni, mozogni ne engedje. Mentő szállíthatja.

Hasüregi vérzés [kétszakaszos vérzés tünetei, lép, máj sérülése]

Kezdetben a sérült hasi fájdalomra, tapintásra erősödő hasi fájdalomra panaszkodik. A has puffadt, kemény lehet. Majd az állapota hirtelen romlani kezd, arcbőre hűvös tapintású, hamuszürke, és apró verejtékcseppek jelennek meg rajta. Pulzusa szapora, nehezen tapintható.

Elsősegély: sérültet fektesse le, lábát emelje meg és támassza alá. Szorító ruházatát lazítsa meg, óvja a

hidegtől, folyamatosan nyugtassa a segítség megérkezéséig. **Itatni tilos!**

Hasi sérülés

A sérült hasi fájdalomra, tapintásra erősödő hasi fájdalomra panaszkodik.

Nyílt hasi sérülés esetén a hasfalán seb látható.

Elsősegély: a hátára fektetett sérült lábait térdhajlatnál húzza fel és támassza alá, így a hasizmok elernyednek, kevésbé feszülnek, fájnak. Nyugtassa a mentők megérkezéséig, **itatnia tilos**, csak nedves gézzel törölgesse az ajkait csillapítva a szomját.

Szemsérülés

A szembe, ha idegen anyag pl.: porszem, bogár kerül, reflexesen elkezd pislogni és könnyezni a sérült, ami kimoshatja a szembe került anyagot. Ha a szűrő fájdalom nem szűnik, egy zsebkendő benedvesített sarkával távolítsa el az idegen anyagot, de csak akkor, ha nem áll masszívan a sebben.

Ha sikertelen az eltávolítás, vagy áthatoló a sérülés, legfontosabb feladata a szem nyugalomba helyezése. A sérült szem két oldalára helyezzen kettő darab gézpólyát, majd rá steril lapokat. Ezt rögzítse úgy körkörös pólyamenetekkel, hogy az **ép szem is fedve legyen.**

A sérült vetkőztetése

Csak annyi ruházatot távolítson el, ami feltétlenül szükséges. Ha eszméleténél van a sérült, beszélje meg vele mit fog tenni. Kérje segítségét. Mindig az ép oldalon kezdje a vetkőztetést és a sérült oldalon fejezze be. Lehetőleg a többretegű ruhát egyszerre távolítsa el. A cipő levételénél a lábat bokánál fogva rögzítse. Az eszméletlen sérült kabátját gombolja ki, hátul húzza fel a nyakig, majd az ép oldali kart bújta ki a kabátujjból és utána a sérült kart is.

Amit az elsősegélynyújtás vizsgáról tudni érdemes!**Hírlevél, hogy a vizsgára felkészülten érkezzen!**

Benne: tanácsok, ötletek, lényegre törő tájékoztatás a közúti elsősegélynyújtás vizsgáról.

A hasznos információkon túl:

Ingyenesen letölthető segédletek a hírlevelekben!

Elsősegély vizsga MEMÓ – Röviden tömören a lényeg!

Bukást jelentő hibák és azok részletes magyarázata!

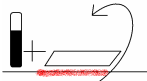
Feliratkozás a hírlevélre itt:

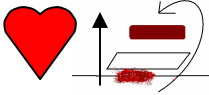
http://www.elsesegelyhely.hu/hirlevel_ebook.htm

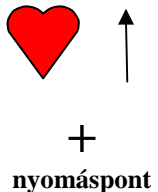
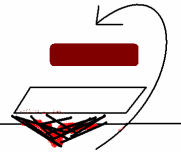
Összefoglalás / vérzések

Általános szabályok:

- + ültesse vagy fektesse le a sérültet!
- + szorító ruhadarabokat, ékszereket, távolítsa el a sérülés alatt, fölött egyaránt!
- + sebbe tilos beleszórni, kenni bármit!
- + ami masszívan benne áll, benne kell hagyni a sebben!
- + átvérzett kötést leszedni tilos, ismételje rá a kötést!
- + a sérült ellátása alatt használjon gumikesztyűt!

Hajszáleres [kapilláris] vérzés		
élénkpiros, gyöngyözően szivárog		1. seb környékét fertőtlenítse
		2. steril lapköteg a sebbe
		3. rögzítse pólyatekerccsel

Visszeres [vénás] vérzés		
sötétpiros, egyenletesen folyik		1. emelje a végtagot szívénél magasabbra
		2. steril lap a sebre
		3. rá félbehajtott gézpólya
		4. rögzítse pólyatekerccsel

Ütőeres[artériás] vérzés		© Zakariás Zoltán, 2007	
élénkpiros, lüktetve spiccel			
I. számú elsősegélynyújtó feladata:	I. számú elsősegélynyújtó	II. számú elsősegélynyújtó	II. számú elsősegélynyújtó feladata:
1. emelje a végtagot szívénél magasabbra			1. tamponálja a sebet steril lapokkal
2. nyomja el a nyomáspontot			2. helyezzen rá újabb steril lapokat
			3. rá félbehajtott gézpólya
		www.elsosegelyhely.hu	4. rögzítse pólyatekerccsel
A nagy vérvesztés sokkos állapot kialakulásához vezethet! ⇨ „sokkfektetés”			

IX. Égés

I. fokú égés tünetei: bőrpír, feszülő, fájdalmas bőr. [Tipikusan nyári leégés.]

Elsősegély: az égett felületet hűtse folyadékkal, és itassa apró kortyokkal a sérültet.

II. fokú égés tünetei: bőrpír, heves fájdalom, hólyagok képződnek, kezdetben víztiszta, majd zavaros színű benne a folyadék.

III. fokú égés tünetei: a megjelenési formája hasonló a II. fokú égéshez, de nagy, összefüggő hólyagok alakulnak ki, melyek rendszerint felszakadnak. A sebalap szürkés.

Elsősegély [II.-III. fokú égés]: a sérült testrészről távolítsa el a ruhát. [Ha bele van érve tilos kitépni!] Az égett felületet **hűtse** folyamatosan legalább 15-20 percig, ezzel a fájdalmat csökkenti és a szövetek mélyebb károsodását akadályozza meg. Hűtés módjai: csapvizet folytatni, zuhany alá állítani, üvegből önteni, sűrűn cserélt vizes borogatást helyezni rá. A sérültnek közben **apró kortyokban többször adjon inni**. A hűtést követően a sérülésre helyezzen fel **laza**, száraz **fedőkötést**.

Laza fedőkötés: A steril lapokat **laza** körkörös pólyamenetekkel rögzítse.

Az égés súlyosságát meghatározza a beteg életkora, az égés foka, és annak kiterjedése. A testfelület **5 %-ot** meghaladó II. vagy III.-fokú égése **szakorvosi** ellátást igényel! Megnö a fertőződés veszélye.

A megégett testfelület meghatározásában irányadó a „9-es” szabály.

fej	9%	Gyakorlatban jó segítség a becslésben, hogy a sérült tenyere kb. 1% testfelületnek felel meg.
mellkas, has	2*9%	
hát	2*9%	
felső végtagok	2*9%	
alsó végtag elülső felszíne	2*9%	
alsó végtag hátsó felszíne	2*9%	
gát, nemi tájék	1%	

Nagyobb kiterjedésű égéseknél az **erős fájdalom**, valamint a **nagy mennyiségű folyadék- és vérplazmavesztés** következtében gyakran kialakul a **sokkos** állapot!

- ✚ Ne szórjon, ne kenjen semmit a sérülésre!
- ✚ Ne tépje ki a sebből a beleégett ruhadarabokat!
- ✚ A hűtés folyamatos legyen és legalább 20 percig tartson!
- ✚ Gyermekek, csecsemők sérülését minden esetben lássa szakember!

X. Marószerek által okozott sérülések

Amennyiben a testfelszínre sav vagy lúg kerül, a szennyezett ruhát távolítsa el, ügyelve saját biztonságára [gumikesztyű]. Mindig az ép oldalon kezdje a vetkőztetést és a sérült oldalon fejezze be. A bőrre került marószert óvatosan **itassa fel**. [textíliával, géztekercsel.] Ezt követően **vízzel alaposan mossa le** a bőr felületét. Savra enyhe lúgot [szappanos vizet], lúgra enyhe savat [ecetes vizet] is önthet. Így közömbösíti a marószert. A sérülésre helyezzen **laza**, száraz **fedőkötést**.

Laza fedőkötés: A steril lapokat **laza** körkörös pólyamenetekkel rögzítse.

A szembe került marószert **vízzel alaposan mossa ki!**

- + Ültesse le a sérültet.
- + A fej hátra, és oldalra fordításával a sérült szemre egy üvegből öntse a vizet.
- + A mosófolyadékot folyamatosan itassa fel. [textíliával, gézpólyával]
- + Ügyeljen rá, hogy az ép szembe mosófolyadék ne kerüljön!
- + Fedje le mindkét szemet!

A sérült szem két oldalára helyezzen kettő darab gézpólyát, majd steril lapokat. Ezt rögzítse úgy körkörös pólyamenetekkel, hogy az **ép szem is fedve legyen**.

A marószert lenyelése esetén a beteget **hánytatni tilos!**

Az **eszméleténél** lévő beteget itassa vízzel, ez hígítja a gyomorba került marószert, vagy tejjel, mely a savat és a lúgot is közömbösíti. Előtte végeztesen nyeléspróbát, mert az erőltetett itatás hányáshoz vezethet. A beteg öblögesse szájüregét többször a mentők megérkezéséig.

Eszméletlen sérültnél: **eszméletlen beteg ellátás**.

Vezetéstechnikai tréningek Hogy ne az elsősegély legyen az első!

<http://www.elsosegelyhely.hu/monitoring.htm>

XI. Mérgezők

Olyan anyagokat, melyek már kis mennyiségbe a szervezetbe jutva károsítanak mérgeknek nevezzük. Ezek a mérgező anyagok a szervezetbe juthatnak:

- + Szájon át. [gyógyszermérgezés, benzinmérgezés]
- + Légutakon át. [CO mérgezés, CO₂ mérgezés]
- + Bőrön át, vagy nyálkahártyán felszívódva. [mezőgazdasági mérgezések]

A mérgezés lehetőségére hívhatja fel a figyelmet a mérgezés mechanizmusa, a körülmények. [zárt garázs, járó motor - CO mérgezés gyanúja, búcsúlevél, üres gyógyszeres dobozok – gyógyszermérgezés gyanúja]

Gyógyszermérgezés

Altatószermérgezés tünetei: kezdetben bágyadság, a beteg dünnögve beszél, magára hagyva azonnal elalszik, ezt követően gyors mély alvás a mérgezett nem ébreszthető. Légzése horkoló, szőrcsögő, vagy felületes lehet.

Elsősegély: az **eszméleténél** lévő mérgezettet 4-5 liternyi langyos sós vízzel vagy szappanos vízzel itassa, ezáltal hányni fog. A garat ujjakkal való ingerlésével is elősegíthető a hányás. Közben kérdezze ki, mit vett be, mennyit és mikor. A tünetmentes mérgezett is orvosi ellátást igényel.

Eszméletlen vagy mélyen alvó mérgezettnél: **eszméletlen beteg ellátás.**
[hánytatni tilos!]

Ételmérgezés

Mérgezésre utaló jelek a fertőzött étel elfogyasztása után néhány óra múlva jelentkeznek:

- + Émelygés, hányinger, hányás
- + Hasmenés,
- + Görcsös hasi fájdalom.

Makacs hányást, hasmenést követően magas láz alakulhat ki [nagy folyadékvesztés] ez a kiszáradás veszélyét rejti magában, különösen gyermekeknél és csecsemőknél!

Gombamérgezés

Mérgezésre utaló jelek a mérgezett gomba elfogyasztása után fajtától függően 1-2 óra múlva, vagy akár 1-2 nap múlva jelentkeznek.

- + Émelygés, hányinger, hányás
- + Görcsös hasi fájdalom,
- + Szájszárazság.
- + Nyálfolyás,
- + Verejtékezés.

A gomba elfogyasztása után jelentkező gyomorpanaszok esetén mindig forduljon orvoshoz!

Kipufogógáz mérgezés [CO mérgezés]

Mérgezésre utaló jelek: szaggató fejfájás, hányinger, kipirult arc. Később a mérgezett végtagjai elnehezdednek - a lábán kezdődik az elnehezedés, ilyenkor már képtelen menekülni -, majd eszméletét veszti.

Elsősegély: a zárt térből vigye tiszta levegőre a sérültet **Rautek-féle fogással**.

Az ellátását csak ezután kezdje el!

Veszélyzónán kívül az **eszméleténél** lévő mérgezettet szólítsa fel nyugodt egyenletes légvétellel, szorító ruházatát lazítsa meg. A tünetmentes mérgezett is orvosi ellátást igényel.

Eszméletlen sérültnél: eszméletlen beteg ellátás.

Rautek-féle fogás

- + Álljon a fekvő sérült fejéhez úgy, hogy kis terpeszállásban a fej a lábak között legyen.
- + Kezeit csúsztassa be a sérült tarkója alá, egy lendülettel ültesse fel, és tartsa meg.
- + Térdeivel támassza meg a beteg hátát, hajoljon mögé, hónalja alatt benyúlva fogja meg az ép karját csukló fölött és könyökhajlat alatt, így húzza veszélyzónán kívülre.

CO₂ mérgezés

Széndioxid mérgezést észlelve [pl.: must erjedése esetén borospincékben] a zárt térbe bemenni életveszélyes, ezért csak megfelelő védőfelszereléssel menthető a sérült! Kis töménységben [4-5%] a légzőközpontot izgatja, nagy töménységben [20%] bénítja. A tömény gáz belélegzése azonnali halált okoz!

Teendők: kérjen műszaki mentést.

Benzinmérgezés

Tünetek: fejfájás, szédülés, hányinger, köhögési inger.

Elsősegély: adjon egy-két evőkanál paraffinolajat, vagy étolajat a mérgezettnek, mely megakadályozza a benzin felszívódását. Hánytatni a beteget tilos.

Bőrön át felszívódó mérég

Mezőgazdasági mérgezések, növényvédőszer mérgezések

Teendők: Önmaga védelme érdekében használjon gumikesztyűt! Vetkőztesse le a sérültet, mossa le a mérget lehetőleg szappanos vízzel!

Ön is elhelyezheti hirdetését az e-könyvben!

További információért kattintson ide!
<http://www.elsegelyhely.hu/media.htm>

Alkoholmérgezés

Az alkohol kis mennyiségben fogyasztva többnyire enyhe hangulatváltozást okoz, a gátlások csökkennek. Nagy mennyiségben fogyasztva szellemi és testi működés súlyos zavarához vezet. [bekövetkezhet az eszméletvesztés]

- + Az eszméletlen, vagy mélyen alvó mérgezettet a fulladás veszélye fenyegeti! [hátracsúszó nyelv, belehelt hányadék]
- + Az alkohol kitágítja az ereket, ennek következtében fokozódik a hőleadás. [lehűlés veszélye fenyegeti!]
- + Az alkohol hatása elnyomhat olyan tüneteket, melyek súlyos, vagy életveszélyes állapotra utalnak!

Élsősegély: Ha eszméletlenül van: folyamatos felügyelet szükséges, vizsgálja át az egész testet, sérüléseket keresve.

Ha eszméletlen, vagy mélyen alvó: eszméletlen beteg ellátás

Óvja a lehűléstől a mérgezettet!

Összefoglalás / égés, maró anyag, mérgezés

ÉGÉSEK

I. fokú:	bőrpír	hűteni, itatni
II. fokú	bőrpír, fájdalom, hólyagok	hűteni, itatni, sterilen fedni
III. fokú	fájdalom, nagy, akár felszakadt hólyagok	hűteni, itatni, sterilen fedni
5%-ot meghaladó II. vagy III. fokú égést orvos lássa! 		

MARÓ ANYAGOK

www.elsesegelyhely.hu

Sav vagy lúg bőrre	1. felitatni	2. lemosni	3. sterilen fedni
Sav vagy lúg szembe	1. kimosni	2. mindkét szemre kötés	
Sav vagy lúg lenyelve	Hánytatni TILOS!		
ESZMÉLETLEN 	eszméletlen beteg ellátási séma		
ESZMÉLETÉNÉL VAN 	1. szájöblögetés	2. itatás	3. szájöblögetés félig ülő helyzet

MÉRGEZÉSEK

Gyógyszermérgezés

ESZMÉLETLEN 	eszméletlen beteg ellátási séma		
ESZMÉLETÉNÉL VAN 	1. hánytatni	2. kikérdezni	
Gázmérgezés [CO mérgezés]:	1. kivinni a zárt térből		
ESZMÉLETLEN 	2. eszméletlen beteg ellátási séma		
ESZMÉLETÉNÉL VAN 	2. félig ülő helyzet	nyugodt légvételek	
Benzinmérgezés	1 evőkanál paraffinolaj vagy étolaj.	hánytatni tilos!	
Bőrön át felszívódó mérég	Vetkőztesse le a sérültet	mérég lemosása [szappanos vízzel]	

XII. Csontok, ízületek sérülései

Nagyfokú külső erőbehatásra az ízületekben és a csontokban olyan kóros elváltozások következhetnek be, az erőhatás nagyságától, mechanizmusától függően, hogy az

- + *izületekben*: rándulás, illetve ficam.
- + *a csontokban*: zárt törés, vagy nyílt törés következhet be.

A segélynyújtónak nem feladata a pontos megkülönböztetés. Kétség esetén mindig a **maximális** ellátást kell nyújtania!

Rándulás

A csontvégek erőbehatásra eltávolodnak egymástól, majd visszatérnek eredeti helyükre. Fájdalom és duzzanat jellemzi.

Elsősegély: helyezze nyugalomba a sérült testrészt, pihentesse, borogassa.

Ficam

A csontvégek eltávolodnak egymástól, és rendellenes helyzetben rögzülnek. Heves fájdalom, durva alakváltozás, bevérzés, duzzanat jellemzi.

Fajtái: - zárt,
 - nyílt. [Fennáll a fertőződés veszélye.]

Elsősegély: **biztosítsa a sérült testrész mozdulatlanságát.**

[bokaficam esetén a lábat körbetámasztva pokrócokkal, kabátokkal, vállficam esetén 2 darab háromszögletű kendővel rögzítve.]

Nyílt ficam esetén fedje a sebet sterilen, és biztosítsa a sérült testrész mozdulatlanságát.

A ficam „visszahelyezését” a segélynyújtó nem végezheti el!

Törés

A csont folytonossága megszakad. Fájdalom, funkciózavar, formaváltozás és duzzanat jellemzi.

Fajtái: - zárt,
 - nyílt. [Fennáll a fertőződés veszélye.]

Elsősegély: **biztosítsa a sérült testrész mozdulatlanságát.**

Nyílt törés esetén fedje a sebet sterilen, és biztosítsa a sérült testrész mozdulatlanságát.

Ellátás során alkalmazandó általános szabályok:

- + szorító ruhadarabokat, ékszereket, távolítsa el a sérülés alatt, fölött egyaránt!
- + rögzítse a talált helyzetben a végtagot!
- + a rögzítő eszköz a sérült terület alatti és feletti ízületet is rögzítse!
- + merev tárgyhoz tilos rögzíteni!

Koponyaalapi törés

A törés helyétől függően, az orr, fül, vagy a garat felé élénkpiros vér szivárog. A szem körül véromlenny, úgynevezett pápaszem keletkezhet. Az eszméleténél lévő sérült fejfájásra, hányingerre panaszskodik. A balesetre, és előzményeire nem emlékszik. [agyrázkódás]

Elsősegély: fektesse le az **eszméleténél** lévő sérültet, fejét emelje meg és támassza alá. A vérző földre, orra helyezzen steril lapokat. [Tamponálni tilos!] Mentő szállíthatja.

Eszméletlen sérültnél: **eszméletlen beteg ellátás.**

Agyrázkódás

A fejet ért ütés következtében alakulhat ki. Eszméletvesztés, fejfájás, hányinger, zavartság, átmeneti látás és hallászavar jellemzi. A sérült a balesetre, és előzményeire nem emlékszik.

Elsősegély: fektesse le az **eszméleténél** lévő sérültet, fejét emelje meg, támassza alá.

Eszméletlen sérültnél: **eszméletlen beteg ellátás.**

Koponyaboltozat-törés

A sérült, a koponyát ért ütés következtében elveszíti eszméletét, de viszonylag rövid időn belül visszanyeri. Fejfájás, hányinger, zavartság, átmeneti látás és hallászavar jellemzi. A balesetre, és előzményeire nem emlékszik. [agyrázkódás] Gyakori szövődmény az agyállomány sérülése.

Elsősegély: ha **eszméleténél** van, szigorú fektetés, nyílt törést észlelve sebellátás.

Eszméletlen sérültnél: **eszméletlen beteg ellátás.**

Arckoponyacsont-törés

Orrcsont törés

Fájdalom, duzzanat, deformitás, többnyire orrvérzés is jellemzi.

Alsó, vagy felső állcsont törés

Fájdalom, mozgáskiesés, lépcsőzetes fogsor, harapási nehézség jellemzi.

Alsó állcsont ficam

A sérült oldalon a fülnél erős fájdalom, nyálcsorgás jellemzi. A sérült szája nyitva van.

Elsősegély: helyezzen fel parittyakötést az orra, állra.

Eszméleténél lévő sérült szájüregbe történő vérzése esetén, a beteget fektesse a hasára, mellkasát és a homlokát támassza alá, így a nyelv előreesik, és a vér sem okoz légzési nehézséget.

Gerinctörés

Már a baleset mechanizmusából következtethet a sérülésre, de a legkisebb gyanú esetén is kezelje gerincsérültként! Fájó hát, vagy nyak, végtagzsibbadás, izomgyengeség jellemzi.

Elsősegély: a sérültet ne mozgassa, nyugtassa a segítség megérkezéséig. Nyaki sérülés esetén, a fejet tartsa enyhe húzás alatt.

Előfordulhat, hogy a sérültet elháríthatatlan veszély fenyegeti. Ilyenkor legalább három segélynyújtó „**tálcafogással**” viheti biztonságos helyre.

Tálcafogás

- + A három elsősegélynyújtó a sérült azonos oldalán helyezkedjen el, félig térdelő helyzetben,
- + A kezüket nyitott tenyérrel csúsztassák a sérült teste alá a fejnél, törzsnél és a lábaknál,
- + Vezényszóra, egyszerre emeljék meg a sérültet, törekedjenek arra, hogy a gerinc, nyak vonala ne törjön meg,
- + Távolodjanak el a veszélyforrástól biztonságos távolságra, és fektessék le a sérültet úgy, ahogy a szállítást megelőzően feküdt.

Bordatörés

Légvételnél, mozgásnál a sérült fokozódó, erős, szúró fájdalmat érez a törés helyén. Szövődménye lehet a légmell és a vérmell. A fokozódó fulladásérzés és a nagyon erős fájdalom miatt a légvétel felületes, pihegő.

Elsősegély: az eszméleténél lévő sérültet félig ülő helyzetben támassza meg, ahol a fájdalmai a legjobban elviselhetőek.

Eszméletlen sérültnél: eszméletlen beteg ellátás.

[súlyos mellkasi sérülés esetén az oldalra fordítás tilos!]

Medencetörés

Tünetek: a láb rendellenes állása, fájdalom a törés helyén, a végtag mozdításakor erősödő fájdalom. Szövődménye lehet belső vérzés a medenceüregben. [sápadt, hűvös, verejtékes bőr, szapora pulzus]

Elsősegély: az eszméleténél lévő sérültet ne mozgassa, nyugtassa a segítség megérkezéséig.

Eszméletlen sérültnél: eszméletlen beteg ellátás.

[medencetörés gyanúja esetén az oldalra fordítás tilos!]

Kulcsonttörés

Tünetek: heves fájdalom a kar mozgásakor, funkciózavar, deformitás.

Elsősegély: biztosítsa a sérült oldalon lévő kar mozdulatlanságát **kettő darab háromszögletű kendővel**.

[a hónaljárkot párnázza ki, ezáltal a felkar függőlegesen rögzül a törzshöz!]

Felkartörés, alkartörés

Tünetek: fájdalom, funkciózavar, formaváltozás, duzzanat a törés területén.

Elsősegély: biztosítsa a sérült kar mozdulatlanságát háromszögletű kendővel.

Alkartörés: rögzítése

1 db háromszögletű kendővel

- + A háromszögletű kendő derékszögű csúcsára kössön csomót.
- + A sérült kart kösse fel a háromszögletű kendővel úgy, hogy a derékszögű csúcs a könyököt tartsa, a kendő két szára pedig a nyaknál tart.
- + Ügyeljen rá, hogy az alkar ne lógjon.

Felkartörés, kulcsonttörés: rögzítése

2 db háromszögletű kendővel

- + A háromszögletű kendők derékszögű csúcsára kössön egy-egy csomót.
- + A sérült kart kösse fel az egyik háromszögletű kendővel úgy, hogy a derékszögű csúcs a könyököt tartsa, a kendő két szára pedig a nyaknál tart.
- + Ügyeljen rá, hogy az alkar ne lógjon.
- + A másik kendő derékszögű csúcsa a könyököt tartsa, a két szarat pedig az ellenkező oldali hónaljnál kösse össze, így a kendő a sérült testrészt befedi.

Klikk ide az oktatóvideó letöltéséhez!
http://www.elsesegelyhely.hu/video_ekonyv1.html

<http://www.elsesegelyhely.hu>

Combsonttörés, lábszártörés

Tünetek: fájdalom, funkciózavar, formaváltozás, duzzanat a törés területén.

Elsősegély: az eszméleténél lévő sérültet ne mozgassa, támassza meg a sérült végtagot pokrócokkal, kabátokkal. Mentő szállíthatja.

Eszméletlen sérültnél: eszméletlen beteg ellátás.

[combsonttörés gyanúja esetén az oldalra fordítás tilos!]

Összefoglalás / csontok, izületi rendszerek sérülései

Rándulás	elmozdul a csont, majd visszatér		Tünetek:
Ficam	elmozdul a csont, nem tér vissza	segélynyújtó nem helyezheti vissza	- fájdalom - funkciózavar - formaváltozás - duzzanat
Törés	csont folytonossága megszakad		
Szorító ruhadarabokat, ékszereket, órát eltávolítani sérülés alatt fölött egyaránt!			
Merev tárgyhoz tilos rögzíteni!			

Ellátás	
ESZMÉLETLEN ☹️	eszméletlen beteg ellátási séma
gerinc-, borda-, medence-, combsonttörés esetén tilos az oldalra fordítás, helyette fej hátraszegés!	
nyaki gerincsérülés esetén Eschmark fogás	
www.elsosegelyhely.hu © Zakariás Zoltán, 2007	
ESZMÉLETÉNÉL VAN	
gerinc-, medence-, combsonttörés	talált helyzetben rögzíteni, tilos mozgatni! ☹️
Elháríthatatlan veszély esetén a mozdítás tálcáfogással!	
mellkas sérülés [bordatörés, szegycsonttörés]	félíg ülő helyzet ☹️
fejsérülés [koponyaalapi törés]	megemelt fejjel fektetni ☹️
lábszár törés	körbetámasztani pokróccal, kabáttal ☹️
bokaficam	körbetámasztani pokróccal, kabáttal ☹️
felkartörés, kulcsont törés	2 db háromszögletű kendővel rögzíteni
vállficam	2 db háromszögletű kendővel rögzíteni
alkartörés	1 db háromszögletű kendővel rögzíteni

XIII. Sökk

A vérkeringés rendszerének egyik feladata az, hogy a vér által szállított oxigént, illetve tápanyagokat eljuttassa a test minden részébe. Ha ez a rendszer nem működik tökéletesen a szövetek nem kapnak elég oxigént, mely a sokkos folyamat kiváltója. Ez a folyamat nagy vérvesztés, folyadékvesztés, erős fájdalom hatására, illetve ezek együttes megjelenése esetén alakul ki. A kezdetben jajgató sérült elcsendesedik, közömbös lesz. A feltett kérdésekre rövid, egyszavas válaszokat ad. Arcbőre hűvös tapintású, hamuszürke, és apró verejtékcseppek jelennek meg rajta. Pulzusa szapora [100/perc feletti], nehezen tapinthatóvá válik. Fázásra, szomjúságra panaszkodik.

Elsősegély: legfontosabb a sokkot kiváltó, vagy fenntartó okok megszüntetése, tehát a **megelőzés!** [Erős vérzésnél hatékony vérzéscsillapítás, égésnél hűtés és itatás.]

A sérültet fektesse le, lábát emelje meg és támassa alá. [„**sokkfektetés**”] Az agy, illetve a létfontosságú szervek vérellátása ezáltal javul. Apró kortyokban itathatja. [Kivétel a hasi sérült!] Szorító ruházatát lazítsa meg, óvja a hidegtől, folyamatosan nyugtassa a segítség megérkezéséig.

Munkahelyi elsősegély program!

Az **elsősegélynyújtás program** segítségével munkatársai/dolgozói rutinos oktatók segítségével megtanulják a képzés során azokat a szükséges lépéseket, mozdulatsorokat, melyeket a mentők megérkezéséig el kell végezni.

Ezzel törvényi kötelezettségének eleget tesz és kiképzett munkatársai segítségével, akár

ÉLETET MENTHET!

http://www.elsosegelyhely.hu/munkahelyi_eu_tanf.htm

XIV. Légúti idegen anyag

Heimlich-féle műfogás

Ha a légútba idegen test jut, az részlegesen, vagy teljesen is elzárhatja a légutat és fulladási idézhet elő.

Következményei: köhögési roham, a sérült légzése és beszéde nehézkes. Az arcbőre lilul, szederjessé válik, tekintete rémült. Majd bekövetkezhet az eszméletvesztés.

Elsősegély: az idegen testet el kell távolítani! Száj-, garatüregből az ujjával. Ha nem lehetséges, szólítsa fel a sérültet, hogy hajoljon előre és üssön a hátára, lapockái közé nyitott tenyérrel.

Sikertelen beavatkozás esetén alkalmazza a **Heimlich-féle műfogást**.

Heimlich-féle műfogás:

Álljon a fuldokló mögé, őt átkarolva egyik kezét ökölbe szorítva a szegycsont és a köldök közé helyezze, másik kezével fogja át az öklét és a rekeszizmok irányába gyakoroljon nyomást. (befelé, felfelé) Így a tüdőből nagynyomású levegőt présel ki, ami az elzáródást okozó idegen testet kilökheti. Eredménytelenség esetén maximum 5-ször alkalmazhatja a fogást.

Sikeres beavatkozás esetén a beteg megfigyelése javallott a szövődmények miatt. [mellkasi, hasi sérülések]

Fekvő sérültön a beavatkozás hasonló.

- ✚ Térdeljen a sérült mellé.
- ✚ Helyezze nyitott tenyerét keresztve a szegycsont és a köldök közé.
- ✚ Gyakoroljon nyomást a rekeszizmok irányába.
- ✚ Eredménytelenség esetén maximum 4-szer alkalmazhatja a fogást.

Gyermekeknél, csecsemőknél a Heimlich-féle műfogást tilos alkalmazni!

Helyette:

Fektesse a gyermeket térdére, vagy a csecsemőt alkarjára, a gyermek felső teste lógjon lefelé. Lapockái között veregesse meg a hátát. Ez az eljárás hatékony és szövődménymentesen alkalmazható.

XV. Rosszullétek

Ájulás

Az agy vérellátása átmenetileg lecsökken. Ájulást kiváltó okok: elborzasztó látvány, kellemetlen szagok, zárt levegőtlen tér, szoros ruha.

Ájulást megelőző tünetek: gyengeségérzés, verejtékezés, sápadtság, látászavar, hallászavar, tétova mozdulatok, akadozó beszéd.

Elsősegély: fektesse le a beteget, a szorító ruházatot lazítsa meg. A lábat emelje meg és támassza alá, ezzel az agy vérellátását javítja, így a beteg gyorsan magához tér. Tíz percig ebben a pozícióban kell tartania, majd segítsen neki fokozatosan felülni. Ellenőrizze, szerzett e valamilyen sérülést, amikor összeesett.

Amennyiben átmeneti javulás és felültetés után újra elájul, hívjon mentőt a beteghez. Ha az eszméletét nem nyeri vissza rövid időn belül: **eszméletlen beteg ellátás.**

Epilepsziás roham

Az agy működésének zavara idézheti elő. A beteg összeesik és eszméletét veszti. Izmai megfeszülnek [merevgörcs], majd rángatózó mozgás kezdődik [rángógörcs], száján habos nyál folyik ki, [ha megharapta a nyelvét, ajkát a nyál véres] légzése horkoló lehet. A rángás magától leáll, légzése normálissá válik, eszméletét visszanyeri.

Elsősegély: roham közben a fő feladata **óvni** a sérülésektől a beteget. A körülötte lévő éles tárgyakat el kell távolítani, a fejet alulról fogva óvatosan tartani kell. A rángó végtagok leszorítása lefogása tilos, mivel törést, ficamot idézne elő vele! A roham elmúltával a magához beteget ne hagyja magára, még jó ideig zavart a tudata. Amennyiben nem tért magához: **eszméletlen beteg ellátás.**

Minden esetben hívjon orvost, vagy mentőt a beteghez!

Szívinfarktus gyanú

A szívizom egy részének oxigénhiánya következtében jelentkezik legtöbbször. A beteg folyamatosan, szünni nem akaró mellkasi fájdalomra panaszkodik, mely kisugároz a bal vállba, felkarba illetve a has irányába. Légszomj, gyengeségérzés jellemzi, a szívritmus változó.

Elsősegély: szigorú mozgástilalom, a beteget helyezze teljes nyugalomba, nyugtassa. A szívet így tehermentesíti. A nála lévő, ilyen esetekre felírt szívgyógyszert beadhatja. [nyelve alá, szopogassa el, spray esetén is a nyelv alá fújja] Szállítása csak mentővel!

Cukorbetegség miatti kóma

A vér cukorszintjének csökkenése esetén bekövetkezhet a rosszullet, melyet a cukorbeteg érezhet is.

Tünetek: gyengeség, fáradtság, izomremegés, szédülés, agresszív viselkedés, erős verejtékezés. Segítség nélkül a beteg eszméletét vesztheti.

Elsősegély: **eszméleténél** lévő beteg vércukorszintjét meg kell emelni. A cukorbetegnek többségénél mindig van cukor, ezt kell adni nekik, vagy gyorsan felszívódó szénhidrátot. [Pl.: tejet, gyümölcsöt.]

Eszméletlenség esetén: **eszméletlen beteg ellátás.** [etetni, itatni az eszméletlent tilos!] Minden esetben hívjon orvost, vagy mentőt a beteghez!

Csecsemőkori lázgörcs

A lázas beteg gyermeknél rohamszerű izomgörcsök jelentkeznek. Csecsemőkorban, ritkábban kisgyermekkorban [5 éves korig] fordulhat elő, melynek kiváltó oka a hirtelen testhőmérséklet emelkedés.

Tünetek: a gyermek arca kifejezéstelenné válik, teste néhány másodpercre megmerevedik, azután ütemesen rángatózni kezd, szemei „fennakadhatnak”.

[a lázgörcs általában 15 percnél rövidebb ideig tart] A görcsöket többnyire aluszékonyság, vagy alvás követi.

Elsősegély: a tünetek ijesztőek, de a görcsök többnyire maguktól elmúlnak. Őrizze meg nyugalmát! Roham közben a gyermeket fektesse oldalra, bizonyosodjon meg és ügyeljen a légutak átjárhatóságáról!

Lázcsillapítás módjai:

- + Azonnal hőcsökkentő végbélkúp felhelyezése [gyermekorvos által javasoltat]
- + Hűtőborogatás
Az egész testet az aktuális testhőmérsékletnél 5-6 °C-al hidegebb vizes borogatással kell becsavarni. Ezt percenként cserélje! 10 perc múlva ellenőrizze a hőmérsékletét végbélben, ha meghaladja a 38,5 °C -ot borogassa tovább.
- + Hűtőfürdő [Nem görcsölő csecsemőknél!]
Helyezze a csecsemőt 38-39 °C-os vízbe és fokozatosan hűtse a vizet 32-33 °C körülire a vizet.

XVI. Különleges események

Bukósisak eltávolítás

A bukósisakot csak abban az esetben veheti le a motoros fejről, ha:

- +** Eszméletlen a sérült, és a sisakon keresztül nem tudja biztosítani az átjárható légutakat. [vérzés, hányás]
- +** Elégtelenül, vagy nem lélegzik a motoros.

Veszélye: nyaki csigolyák törése gyakori.

A bukósisaksisak eltávolítását csak két elsősegélynyújtó végezheti!

Az egyik segélynyújtó, aki a sérült feje mögött helyezkedik el, fogja meg két kézzel a bukósisak alsó peremét, és rögzítse enyhe húzás alatt tartva.

A másik segélynyújtó, aki a sérült mellett helyezkedik el, közben oldja ki a sisak rögzítőszíját, és két kézzel fogja meg a fejet úgy, hogy a hüvelykujj az arcon, a többi a nyakon és a tarkón rögzítse a fejet.

A segélynyújtó, aki a sérült feje mögött helyezkedik el, óvatos mozdulatokkal húzza le a sisakot, a végén a fejről legördítve tegye félre. A sérült fejét megfogva enyhe húzás alatt tartsa a segítség megérkezéséig. A másik elsősegélynyújtó a további ellátást végezze. [Pl.: légútfelszabadítás.]

[Klikk ide az oktatóvideó letöltéséhez!](http://www.elsegelyhely.hu/video_ekonyv1.html)

http://www.elsegelyhely.hu/video_ekonyv1.html

Veszélyes anyagot szállító jármű balesete

A motort állítsa le! Zárja le mindkét irányból a baleset helyszínét! Értesítse a rendőrséget [mentőket], nekik kell elmondani a borostyánsárga tábláról leolvasott számsort, a szennyeződés kiterjedését, módját. Kövesse a diszpécser utasításait! Ha a baleseti helyszín megközelíthető a veszélyzónából távolítsa el a sérültet [ahonnan fúj a szél abból az irányból közelítsen és ugyanabba az irányba hagyja el a veszélyzónát], az **ellátást** csak itt kezdheti meg!

Tilos a szennyeződött sérültet lélegeztetni, dohányozni, kiszóródott, kiömlött anyagba lépni, a sérültet veszélyzónán belül ellátni, a jármű elektromos rendszerét bekapcsolni.

Óvja kezét gumikesztyűvel! A szennyezett ruhákat egy helyre gyűjtse!

Az elsősegélynyújtó nem veszélyeztetheti saját életét!

Áramütés

Első teendője **megszakítani** az áramkört! [Pl.: biztosíték lekapcsolásával.]

Ha a kimentett sérült **eszméleténél** van és tünetmentes, akkor is orvosi ellátást igényel. [Későbbiekben felléphet szívritmuszavar.] Esetleges égési sérüléseit, töréseit el kell látnia.

Eszméletlen áramütött ellátása: **eszméletlen beteg ellátás!**

Amennyiben a leszakadt elektromos vezeték **nagyfeszültségű**, azt ne közelítse meg!

Teendők: helyszín biztosítása, műszaki mentés kérése.

Menekülés vízbe került gépjárműből

- + A biztonsági övet kapcsolja ki.
- + Engedje le résnyire az ablakokat.
[Kiegyenlítődik a külső és belső nyomás, az ajtók csak így nyílhatnak.]
- + Amikor a víz szintje nyakig ér, nagy levegőt véve az ajtókat egyszerre nyissák ki, és ússzanak a partra.

Tömeges baleset

Egy helyszínen, rövid időn belül több sérült található és nincsenek arányban az elsősegélynyújtók számával. Ki kell jelölni kárhelyparancsnokot, aki a legjobban felkészült segélynyújtó. Feladata: számbavenni a sérülteket, felmérni állapotukat, kiosztani a feladatokat és meghatározni az ellátás sorrendjét, sebesültgyűjtőhelyet jelölni ki, értesíteni a mentőket.

A beavatkozások sorrendje:

1. légútbiztosítás;
2. vérzéscsillapítás;
3. kimentés;
4. újraélesztés;
5. kötözés;
6. szakszerű fektetés;

A sebesültgyűjtőhely: ne essen veszélyzónába, lehetőleg zárt, fedett, megvilágított, folyóvízzel ellátott, könnyen megközelíthető legyen a mentőjárművek számára. A mentőhelikopternek 30 méter sugarú kört kell biztosítani, megközelítése szemből történik, ha a pilóta karjával jelzi.

XVII. Tételsor

A „közúti elsősegélynyújtó vizsga” menete:

A „közúti elsősegélynyújtó vizsga” két részből áll:

- ✚ Kötelező feladatok (eszméletlen beteg vizsgálata, légút biztosítás, lélegeztetés)
- ✚ 25 db. tétel közül a húzott feladat megoldása (A és B tétel)

A vizsgabiztos a gyakorlati és elméleti felkészülést ellenőrzi, és értékeli.

A „közúti elsősegélynyújtó vizsga” tételei:

www.elsegegyhely.hu

Jó tanulást, sikeres vizsgákat és balesetmentes közlekedést kívánok!

Zakariás Zoltán